

регіонів, у рамках якої можна виділити два основоположні питання: “сталий розвиток регіону” та “стимулювання сталого розвитку регіону”. Найбільш вдалим визначенням сталого розвитку регіону, є таке: “стійкий розвиток регіону – це процес забезпечення функціонування територіальної системи із заданими параметрами в певних умовах протягом необхідного проміжку часу, який веде до гармонізації чинників виробництва і поліпшення якості життя сучасних і наступних поколінь за обставин збереження і поеталного відтворення цілісності довкілля” [2, с.28]. У свою чергу під стимулюванням сталого розвитку регіону слід розуміти процес активізації регіональних спонукань (прагнень) регіональної системи ззовні, спрямованих на досягнення сталого розвитку регіону.

На сьогоднішній день уряди багатьох країн будують на концепції сталого розвитку власні стратегії розвитку. Практично всі галузі економіки у цих країнах націлені на стає економічне зростання з урахуванням соціальних та екологічних інтересів своїх регіонів. Також у стратегії враховують принципи сталого розвитку і розбудові екологічного підприємництва. Адже саме ідеї сталого розвитку дають можливість гармонізувати інтереси товаровиробників (прибуток), споживачів (задоволення потреб) і суспільства в цілому (сталий соціо-еколого-економічний розвиток). Більш того, на основі концепції сталого розвитку виникла концепція екомаркетингу, під яким слід розуміти комплекс заходів ринкового характеру, який виконується виробниками, споживачами, державними органами і світовою спільнотою, направлених на зменшення деструктивного впливу людства на довкілля [4, с. 151].

В Україні на сьогодні такий напрям стимулювання сталого розвитку як екобізнес не є достатньо розвинутим. А це в свою чергу відображається на розвитку малого та середнього бізнесу. Слід відзначити, що конкурентними перевагами малих і середніх підприємств у контексті їх розвитку мають бути інноваційні розробки, високоефективна виробнича інфраструктура, якісні і екологічно безпечні товари і послуги. Вдале поєднання концепції стійкого розвитку і концепції екомаркетингу дозволить використовувати конкурентні переваги малих і середніх підприємств у напрямі стимулюючого впливу на сталий розвиток регіональних соціо-еколого-економічних структур. Крім того, ефективність діяльності малих та середніх підприємств, що будуть займатися екобізнесом, також зросте. Таким чином, використання конкурентних переваг екобізнесу та екомаркетингу допоможуть досягти міцної економіки регіонів України при високопродуктивній, соціально орієнтованій і екологічно безпечній роботі малого і середнього підприємництва.

Література

1. Вахович І. М. Фінансова політика сталого розвитку регіону: методологія формування та механізми реалізації: Монографія / Вахович І. М. – Луцьк : Надстир'я, 2007. – 496 с.

2. Герасимчук З. В. Конкурентоспроможність регіону: теорія, методологія, практика: Монографія / З.В. Герасимчук, Л.Л. Ковальська – Луцьк : Надстир'я, 2008. – 248 с.

3. Герасимчук З. В. Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика: Монографія / Герасимчук З. В. – Луцьк : Надстир'я, 2008. – 528 с.

4. Екологічний менеджмент: Навч. посіб. / [заг. ред. В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк]. – К. : Знання, 2006. – 366 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

УДК 330.46

ПРОБЛЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕСІВ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Роскладка А. А., кандидат фіз.мат. н., доцент

Полтавський університет споживчої кооперації України

Вищий навчальний заклад є складною соціально-економічною системою з розвинутою інфраструктурою, потужними внутрішніми та зовнішніми зв'язками і динамічними системними потоками. Побудова адекватної моделі такої системи вимагає врахування особливостей роботи всіх функціональних підрозділів.

Моделювання системи управління діяльністю вищого навчального закладу доцільно розпочинати з декомпозиції складної системи на підсистеми нижчого рівня. Такими підсистемами є внутрішні процеси діяльності ВНЗ: формування контингенту студентів, навчальна діяльність, навчально-методичне забезпечення, наукова діяльність тощо.

Основною задачею створення моделі є виявлення слабких ланок процесів, уникнення дублювання частин процесів, оперативне реагування в нестандартних ситуаціях. Головною метою є підвищення ефективності процесів діяльності ВНЗ.

Однією з ключових проблем моделювання діяльності ВНЗ є проблема оцінювання ефективності процесів. Можна виділити два основних аспекти цієї проблеми:

- розмаїття показників та критеріїв оцінювання процесів;
- невизначеність, що притаманна більшості параметрів процесів.

Перший аспект проблеми пов'язаний зі значною диференціацією напрямків діяльності ВНЗ. Для вирішення цієї задачі слід виробити процедуру переходу від початкового набору частинних показників до агрегованих показників. Іншими словами, задача полягає у розробці системи комплексного оцінювання [1, 2]. Крім того, велика кількість показників носять якісний характер і важко піддаються кількісному оцінюванню. У такому разі для вироблення кількісної оцінки переваги при порівнянні двох процесів можуть бути використані спеціальні шкали відносної переваги [3].

Другий аспект пов'язаний з тим, що практично всі реальні процеси протікають в умовах невизначеності. Невизначеність притаманна навколишньому економічному середовищу, інформаційній ситуації, початковим даним (входам в процес), результатам діяльності (виходам з процесу) і багатьом іншим складовим частинам процесів.

До основних типів невизначеності, що використовуються для опису реальних процесів, можна віднести стохастичну, нечітку, параметричну, інтервальну, багатокритеріальну невизначеність. Для урахування цих типів невизначеності і можливого їх усунення застосовують відповідно методи стохастичної оптимізації, теорії нечітких множин, параметричного та інтервального аналізу, цільової та багатокритеріальної оптимізації [4-7].

Обидва аспекти проблеми оцінювання ефективності процесів є взаємопов'язаними. Так, наприклад, побудова системи комплексного оцінювання фактично є задачею в умовах багатокритеріальної невизначеності.

Описані дослідження у першу чергу стосуються інноваційних освітніх закладів, які намагаються відповідати міжнародним стандартам якості освіти. Перспективами досліджень є побудова системи моделей, що описують діяльність ВНЗ в реальних умовах, проведення на їх основі реінжинірингу процесів і створення інформаційної системи управління діяльністю інноваційного вищого навчального закладу.

Література

1. Бурков В. Н., Новиков Д. А. Как управлять организациями. М.: Синтег, 2004. – 400 с.
2. Воронин А. А., Губко М. В., Мишин С. П., Новиков Д. А. Математические модели организаций: Учебное пособие. – М: ЛЕНАНД, 2008. – 360 с.
3. Лямец В. І., Тєвяшев А. Д. Системний аналіз. Вступний курс. – Харків: ХНУРЕ, 2004. – 448 с.
4. Емец О. А., Роскладка А. А. О комбинаторной оптимизации в условиях неопределенности // Кибернетика и системный анализ, 2008. – №5, С. 35-44.
5. Роскладка А. А., Емец О. О. Решение одной комбинаторной задачи упаковки с учетом неопределенности данных, описанной нечеткими числами // Радиоэлектроника и информатика.–2007.– № 3. – С. 95-103.
6. Roskladka A. Stochastic settings of the problems of Euclidean combinatorial optimization // Theory of stochastic processes. Vol. 9 (25), no. 3-4, 2004. – P. 170-175.
7. Роскладка А. А. Параметричні задачі та стійкість при моделюванні евклідовими комбінаторними задачами оптимізації: Автореф. дис.... канд. фіз.-мат. наук: 01.05.01 / Дніпр. нац. ун-т. – Дніпропетровськ, 2000. – 18 с.

УДК 631.155

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ БЮДЖЕТНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ

Россоха В.В., к. е. н., ст. наук. сп., заст. зав. відділу,
ННЦ «Інститут аграрної економіки»

Для підтримки дохідності сільськогосподарського виробництва та забезпечення розширеного відтворення аграрної сфери на рівні інших життєвозабезпечуючих галузей важливим складником аграрної політики стає реалізація концепції паритету цін, що передбачає їх постійне співвідношення на продукцію сільськогосподарських товаровиробників і товари та послуги, які ними використовуються у процесі виробництва. На практиці такого паритету у сільському господарстві не існує навіть у економічно найрозвиненіших країнах світу. Проте якщо в Україні з 1990 по 2007 рік індекс цінового паритету в обміні між першою і другою сферами АПК становив 0,13, що означає перевищення зростання цін придбання над цінами реалізації у сільському господарстві майже у 8 разів, то в США за цей період співвідношення на товари і виробничі послуги для фермерів та на продукцію фермерського господарства відповідно становило 1,61:1,37, а індекс паритету – 0,85.

Усі розвинені країни світу проводять ґрунтовну політику державного сприяння розвитку сільського господарства, надання йому гарантованої підтримки, запроваджують відповідні економічні механізми заохочення сільськогосподарських товаровиробників. Попри це, за 1994–1999 рр. у сільському господарстві України відбулося поступове зменшення державної підтримки сільського господарства (за винятком податкових пільг) з 1575,4 до 91,5 млн дол. США, або у 17,2 раза, що було спричинено макроекономічними чинниками.

Нееквівалентність міжгалузевих відносин – одна з найбільш серйозних та обтяжливих причин обмеження економічного розвитку сільськогосподарських підприємств і сучасної аграрної кризи. Докорінна зміна соціально-економічного середовища природно потребує нових критеріїв оцінки можливостей фінансового забезпечення малопробиткових суб'єктів ринкових відносин сировинної сільськогосподарської галузі. Позитивні макроекономічні зміни і поліпшення загального фінансового стану в останні роки сприяли підвищенню рівня державного протекціонізму аграрного сектору економіки України. Якщо в 2000–2004 рр. середньорічна сума бюджетних відрахувань на підтримку сільського господарства становила 1 млрд грн, то в 2005 р. вона зросла в два рази, а в 2006 і 2007 роках галузь отримала 6,6 і 8,1 млрд грн відповідно. За рахунок впровадження фіксованого сільськогосподарського податку (ФСП) і зниження податкового навантаження у 3,5–4 рази непряма державна підтримка суб'єктів господарювання сягнула 8 млрд грн, а запровадження спеціальних механізмів використання податку на додану вартість (ПДВ)